

Наталія Лебідь

Віктор Ющенко: Як починається перемога на фронті

Президент України 2005—2010 років — про ключові завдання, які стоять перед владою та суспільством

<http://www.umoloda.kiev.ua/number/2804/180/97756/>

У дні проведення в Києві найбільшої мистецької події останнього часу — «Книжкового арсеналу» — канал Newsone поспілкувався з Президентом України Віктором Ющенком. Розмова почалася з книжок, а відтак перейшла до актуальних питань сьогодення. «Україна молода» подає виклад цієї бесіди.

«Складна дорога до нації»

— Пане Вікторе, ви щось придбали собі на «Книжковому арсеналі»?

— Ще не встиг, але подарунок уже отримав. Малкович подарував свою роботу — антологію української поезії ХХ сторіччя. Я думаю, що це — надзвичайно цікаве поповнення бібліотеки.

— Ви щороку відвідуєте «Книжковий арсенал»?

— Так.

— Що любите читати? Що ви могли б порадити?

— Я б радив зараз прочитати дві потужні речі, які вийшли про Тараса Григоровича Шевченка. Річ перша — це найповніше видання його пошти. Листування від нього і до нього. Це — робота Черкаського університету, надзвичайно цікава праця — можна багато чого зрозуміти у думках Тараса Григоровича через його листи. А другий труд — «Друзі мої єдині». Це так Тарас Григорович любив адресувати свої листи, і це взяли за назву книги. В ній — аналіз взаємин Т. Г. Шевченка з його найближчими друзями. Ви побачите там стільки інтимності та унікальності, якої ви не знайдете в інших книгах. Оце я раджу прочитати.

— Сьогодні ви прийшли на представлення якої книги?

— Це «Вибрані твори Володимира Івасюка». Ми говоримо про невідомого Володю Івасюка — не менш цікавого, ніж той, котрого ми знаємо. Це багатогранна людина, яка захоплювалася серйозною класичною музикою, під впливом якої він почав творити. Вибрані його твори, а також твори інших музикантів представлені в цій книжці.

— Як ви оцінюєте теперішній стан сучасної української книги? Наскільки вона зараз популярна?

— Починаючи від влади і закінчуючи пересічними людьми, багато хто не розуміє той обов'язок перед рідною мовою, який ми повинні носити у своєму серці. Я це

констатую без наміру когось образити. Складна дорога до нації. Ми ще йдемо від населення, ми ще тільки починаємо усвідомлювати місію того, як це — бути громадянином. Тому своя мова дуже часто перебуває в стані, який її принижує. Мені це не подобається, але мої почуття тут, на жаль, є другорядними.

Але все-таки хотілося б, аби ми пошвидше ставали поляками, литовцями, болгарами, які почалися з рідної мови. Так починається нація, так починається єдність, так починається й перемога на фронті. Бо те, що зараз відбувається на Сході України, це, радше, не мілітарна війна, а криза нашої ідентичності. І Путін у ці шпаринки йде. А якби ми всі такі були як галичани чи поліщуки, чи українці з Центральної України — то там би Путіну не було чого робити. Там не його мова, не його церква і не його пам'ять. Там інший світ.

«Уряд, який відповідає нашій свідомості, завжди буде дефектним, бо ми ще маємо дефектну національну свідомість»

— То, може, нам слід змінювати нашу внутрішню політику?

— Змінювати треба себе. Дуже часто говорять про те, як важливо змінити уряд, але в першу чергу треба змінити свою свідомість. Бо уряд, який відповідає нашій свідомості, завжди буде дефектним, бо ми ще маємо дефектну національну свідомість. І тому кого там не постав... Добре, якщо він тільки не буде проклятий. Це велике питання — мати здорову сильну національну свідомість, до якої ми тільки крокуємо. І це робота не тільки «Книжкового арсеналу», де популяризують українську книгу.

— Не дуже хотілося сьогодні говорити про політику, але... Ми маємо наразі новий Кабмін, чи здатен він змінити ситуацію?

— Хотілося б, аби команда, яка прийшла, виробила б достойний план для України. Мені приємно, що в нас зранку до вечора говорить про те, як підняти економіку — хоча це й окрема тема для окремого інтерв'ю. Насправді це не є аж така складна справа, як багато хто уявляє. Досить прийняти систему канонів і рухатися далі по драбині економічної та фінансової гармонізації та розвитку. Але мені здається, що дуже важливо передусім пам'ятати про дух, цілісність та про нашу єдність. Нас зараз паралізує те, що у нас слабка єдність.

— А Революція гідності, яка всіх нас, українців, поєднала на Майдані?

— Так, Революція гідності поставила питання, відповіді на які, як цього хотілося б, знайде прийдешнє покоління. Але вона не сформувала свою власну силу у владному просторі, в урядовому просторі... Вона не сформувала свою власну політичну силу, яка йде та перемагає на виборах, яка бере на себе відповідальність. На жаль, сьогодні всі сили Майдану пішли в прийоми до тієї чи іншої партії. А молодим силам створили всі умови для того, щоб вони не подолали 5-відсотковий бар'єр, бо його навіть теоретично не можна подолати за 6-7 місяців політичної діяльності. Тут можна говорити й про політику фінансування політичних партій, які утримуються олігархами. Молодому поколінню тяжко мріяти з політичними «динозаврами», які мають свої (і не завжди прозорі) методи для того, щоб перемагати.

— То найбільша проблема зараз в єдності?

— Так, це велика проблема. Але якщо говорити про прикладну економічну політику, то скажіть, чи ви бачили десь таке, щоб у країні, яка веде війну, було понад 60 відсотків тіньової економіки? В якій африканській чи латиноамериканській країні таке є? Ми поодинокі в такій своїй характеристиці. І ті, хто пішли в тінь, — це не кримінал. Це ті, кому не подобається сьогоднішнє урядування. От нам кажуть, що у нас 70 мільярдів — дефіцит

бюджету. Та немає в нас дефіциту бюджету. У нас кожна друга операція без податків здійснюється. У нас — профіцит, але за умови, що є діалог влади, уряду та бізнесу.

І якщо є бажання почути про проблеми бізнесу та покласти на стіл ту дорожню карту, яку ми маємо за декілька місяців пройти, щоб нормалізувати фінансове здоров'я країни. І не за рахунок підвищення податків. А навпаки. Якщо ми впораємося з цим, то зможемо говорити і про підвищення пенсій, і про інші аспекти. Але якщо ми навіть в елементарних речах помиляємося і не знаходимо способу їх розв'язання, то все решта — то порожні слова. Якщо ми не легалізуємо ці відносини, якщо й надалі будемо жити через офшори, через «тінь», важко буде говорити про нашу соціальну потугу. Така сама ситуація була й у 2000 році. Я прийняв країну, де 48 відсотків становила тіньова економіка. Але вже згодом їх стало 32 — вполовину менше, ніж зараз.

Іншими словами, я б зараз дуже радив нормалізувати економічний блок та залучити в нього інвестиції. Саме інвестиції, а не кредити. Влада повинна мати відповідь на запитання про те, де взяти ресурс, бо інакше ми нічого не досягнемо. А для того щоб сюди прийшов інвестор, треба розуміти, що є дефектним для нього — чи в адмініструванні, чи в ліцензуванні, чи у фіскальній політиці... Це все елементарні речі. Скажи, що в тебе болить, і я — як влада — це виправлю. А через 2-3 місяці у нас уже прекрасні ділові відносини, і прекрасне наповнення бюджету... Є така ініціатива української інтелігенції, яка називається «Альтернатива» — там представлений ідейний план того, як модернізувати країну, передусім у духовному плані. Там буквально 12-15 кроків — мені б дуже хотілося, аби уряд ознайомився з цим документом. Це було б гарне доповнення до його плану дій.